

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članja vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kavol, Makovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pečitve za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije so poštna prosja.

Našim mladeničem.

Kdo se ne spominja z največjim veseljem vse-slovenskega mladeniškega shoda pri Mariji Pomagaj na Brezjah, ki je dne 4. in 5. julija 1904 v proslavo jubileja Brezmažežne zbral nad 8000 mladeničev iz vseh slovenskih pokrajin? S kolikim navdušenjem se je obhajal! Ostal je nepozaben vsem udeležencem. In sadove je rodil prekrasne.

Mladeniška organizacija se je razširila po vseh slovenskih pokrajinah. Silno so se pomnožile Marijine družbe, Izobraževalnih društev bomo šteli skoraj že 500, in njih večina ima že svoje mladeniške odseke, mladeniške zveze. Iz njih so izrasli telovadni odseki „Orli“, ki jih je po vseh slovenskih deželah že nad 140 z več kot 4000 člani. Krasno je naraslo število katoliško mislečih visokošolcev, naših bodočih narodnih voditeljev.

Živahno življenje vlada v naši lepi domovini. Mati Slovenija zre z največjim upom na te mnogobrojne mlade čete, ki se združujejo vsepovsod, da prešinejo sebe in narod z rešilno ljubeznijo do vere in do domovine.

Naš napredek priznavajo in čutijo Nemci in Lah, se ga veselijo in ga upoštevajo bratje Hrvatje, Čehi in Poljaki.

Pa naše delo še ni končano. Naša četa še ni dovolj velika, da stre za vedno moč sovražnikov vere in naše narodnosti. Pomnožiti moramo naše čete, prešiniti jih z neomahljivo zvestobo in z neminljivo ljubeznijo do dela.

Slovinci in Hrvatje moramo delati kot brajce za skupno veliko bodočnost pod žezlom habsburškim. Najzvestejši smo stražniki mogočne Avstrije na jugu in kot taki hočemo še bolj združiti svoje sile. Za hrvaško-slovensko bratstvo manifestiraj v slavnostnih dneh slovenska hrvaška mladina, v teh dneh naj si hrvaško-slovenska mladina sveto obljubi, da bo vse njeno delo posvečeno skupnim ciljem hrvaškega slovenskega naroda. Zato si morajo slovenski mladeniči

in hrvaški seči v roke in skleniti nerazrušno zvezo v brambo svojih najdražjih svetinj.

Letošnji katoliški shod hrvaške slovenske mladine dne 24., 25., 26. in 27. avgusta v Ljubljani hoče manifestirati za te naše skupne svetinje in ideale. Kaj tako krasnega, kot bo ta shod, Slovenija še ni videla.

Mladeniči! To bo letos vaš najlepši praznik. Spodobite se, da bo na njem zastopana sleherna slovenska župnija.

Pridite mladeniči iz cele Kranjske, prvoboriteljice katoliško-slovenske misli. Prihitite tovariši iz zelene Štajerske, ki ste vzbudili naše mladeniško gibanje in ste še vedno vzorno-delavni! Na gotovo svideenje junaki iz Koroške, ki bijete orjaški boj z neizprosni sovražnikom! Podajte nam roke ob sestanku ognjevitih tovariši iz Goriške, Trsta in Istre, ki kljubujete uspešno silnemu sovražniku na jugu! Pridite v našo sredo mladeniči iz beneške in ogrske Slovenije in iz tujine.

Izredno se veselimo vas, hrvaški mladeniči, ki boste došli iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine, iz Dalmacije in Istre. Ob tem velikem sestanku si bomo prisegli trajno prijateljstvo in bojno zvestobo v velikem boju za vero in domovino.

Tu bo združena naša kmečka in delavska, naša meščanska in vseučiliška mladina. Tu ne bo razlike med bogatimi in revnimi, med učenimi in neučenimi. Kot sinovi enokrvnega hrvaško-slovenskega naroda se bomo radovali dosežanjih uspehov in delali načrte za nove.

Pridite torej mladeniči dne 24., 25., 26. in 27. avgusta na katoliški mladeniški tabor v Ljubljano v najobilnejšem številu od vseh strani hrvaške in slovenske domovine!

Združili se bomo v velikansko armado katoliško-narodnih borilcev, da postanemo nepremagljiv jez proti pogubnim nakanam sovražnikov vere in naroda.

PODLISTEK.

Presenečenja.

I.

Na gostilniškem vrtu newyorškega centralnega parka smo.

Bil je krasen dan. Listje hrastov, kostanjev in topolov svetilo se je v vseh mavričnih barvah. Brezštevilne dame, gospodje in otroci, sedevali so ob mizah, ali pa se sprehajali po krasnem drevoredu. Natakari so hiteli s postrežbo, kolikor se je dalo.

K stranski mizi, skriti za debelim hrastom, sedli so trije gospodje. Pravi Amerikanci razne starosti, najmlajši kakih 25, srednji 40, a stari kakih 60 let. Vsi trije so bili oblečeni po najnovejši modi, elegantno počesani, trebuh krasile so jim težke zlate verižice; zlati ščipalnik, snežnobelo perilo.

Starejši od te deteljice, Mr. Smith, se je oglašil prvi. Bil je starček častitljive zunanosti, z dolgo, sivo brado, milih, prijaznih oči, ki so se vsakemu prikupile.

„Prijatelji, zadnji čas smo bili srečni. Prav srečni. Nebo je naše delo blagoslovilo.“

„Da, da, zvita, prekanjena igrica že preživlja človeka,“ dejal je Mr. Turner, mož 40 let, med lokavim smehom.

„Kolik pa je naš netto zaslužek, Mr. Goldon?“ Mr. Goldon, najmlajši igralec, je nekoliko pomislil, potem pa svojima tovarišema zašepetal: „Trideset tisoč.“

„Trideset tisoč dolarjev na en penny?“ vprašal je začuden Mr. Smith.

„Da.“

„Very well — pride na vsakega izmed nas 10 tisoč dolarjev. Kaj napravimo z denarjem?“

„Jaz mislim, da mi obrt nadaljujemo,“ menil je Mr. Turner. „Je-li to tudi vaše mnenje, Mr. Goldon?“

„Seveda.“

Edini Mr. Allan Smith majal je svojo častitljivo glavo. „Jaz za svojo osebo sem proti temu.“

„Hočete li našo družbo zapustiti?“ vprašal je Mr. Turner prestrašeno.

„Ne, ali drugi predlog bom stavil. Faro je sicer dobra stvar, to priznavam; ali reč le prepočasi napreduje. Čemu bi čakali toliko časa, ko vendar mahoma postanemo milijonarji.“

Turner in Goldon sta začudeno pogledala svojega mojstra. „In na kak način?“ sta ga obadva v enem trenutku vprašala.

Mr. Smith jih je pomenljivo pogledal, potem so pa staknili glave vkup, da so se nosovi skoro stikali. Stari si je najprej pogladil svojo sivo brado in je potem začel: „Poslušajte! Moj predlog je ta-le: Zamenjajmo faro-bank z drugo. Zložimo naš denar vkup in ustanovimo pravo banko. V našem novem eldoradu, v Alaski, našli smo velikansko zlato žilo, katero hočemo izrabiti. Da si nabavimo stroje, da bomo izplačevali delavce, da imamo obratni kapital, potrebujemo denarja in zopet denarja. Da si preskrbimo ta denar, izdati hočemo delnic v minimalni vrednosti 1000 dolarjev. Obljubili bomo ogromne dobičke, stoterne obresti. V začetku hočemo izdati le omejeno število delnic, tako, da se bi vsakdo štel srečnim, da more svoj denar pri nas naložiti.“

„Vse tepo; toda, ali nam bojo ljudje verjeli?“ vprašal je Turner skeptično.

Zaničljivim pogledom meril je Smith Turnerja od pete do glave. „Vi vendar niste kak mlečnozobnež, da bi tega ne vedeli. Na vsako sleparijo, ali najsi je še tako neumna in nerodna, se vsedejo ljudje na li-

Naš letošnji mladeniški tabor naj jasno in glasno priča vsemu svetu:

„Da dedov naših vredni sini vsi ostanemo, v zvestobi do Boga in slave se ne ganemo!“

Dr. Lovro Pogachnik kot predsednik pripravljalnega odbora in Zveze „Orlov“. — Dr. Janez Ev. Krek za S. K. S. Z. za Kranjsko. — Franjo Richter, cand. phil. za hrvatsko kat. akad. dijaštvo. — Dr. Jožef Ličan za S. K. S. Z. za Goriško. — Dr. Jožef Hohnjec za S. K. S. Z. za Štajersko. — Martin Katalinič, cand. phil. za dalmatinsko kat. akad. dijaštvo. — Dr. Val. Rožič za S. K. S. Z. za Koroško. — Anton Ogrižek, predsednik Slov. Dijaške Zveze, za slovensko kat. akad. dijaštvo.

Slovensko zemljo nam hočejo vzeti.

Med najrodovitnejše kraje slovenske zemlje spada brezdvomno Spodnje Dravsko polje, ki se razprostira med Ptujem in med Ormožem. Ljudstvo, ki tukaj prebiva, je trezno kmečko ljudstvo, katerega še ni okužil smrad, ki se razširja po ptujskem „Štajercu“ iz Ptuja. Vsi poizkusi štajercijanskih nemškutarjev, da bi se vgnezdili v posameznih občinah, ki ležijo na tem ozemlju, so bili zaman. Ljudstvo je izključeno kmečko ljudstvo ter se bavi le s poljedelstvom, to pa z vso vnemo. Na tem polju raste luk, kateri se razpečava po vsej slovenski zemlji in tudi še čez njene meje. Tukaj raste tudi žito in koruza, imajo pa tudi lepe pašnike, tako, da je živinoreja v najlepšem ovetu. To polje si je izbrala sedaj neka nemška družba, da bi čez to polje izvedla kanal, da bi dobivala električno moč. Za družbo tiči Ornig in mesto Ptuj, kakor tudi mesto Maribor. Kanal bi se odcepil od Drave kmalu pri Ptuju, bi šel skozi občine Zabovci, Bukovci, Stojenci, Meretinci, Gajevoči, Trgovišče in Vel. Nedelja, in bi bil torej dolg blizu 20 kilometrov, širok pa različno. Da bi se ta projekt izvršil, bi se moralo vzeti 300 do 400 oralov najlepše zemlje. Kanal, kakor je v načrtu, bi šel v nekaterih krajih tik mimo hiš. Vas Markovce bi prerezal na dvoje. Potem bi šel čez najlepša polja, katera bi prerezal. Nekate-

manice. Razen tega je pa Amerikanec rojen spekulant. Rafši zgubi 10.000 dolarjev, kakor da bi tako zapeljive prilike ne porabil. Jaz Vam zatrjujem, da bodo dolarji kar deževali.“

„Bi li ne bilo bolje, ako ustanovimo mi akcijsko družbo?“ je menil Goldon.

„Ne. V prvo so težave veliko večje, v drugo pa dobimo po mojem načrtu ves denar v roke v gotovini.“

„Resnica je,“ pritrdil je Turner.

„Glavna stvar je, da skrbimo, da bodo ljudje v naše zlate žile in rudokope verovali. Za to hočem pa sam skrbeti. Časnike moramo s poročili o čudoviti najdbi te zlate žile kar preplaviti. Vrh tega pa že moja postava, moja zunanost, vzbujajo zaupanje. Jaz bom prvi, Turner drugi direktor, Mr. Goldon pa bo blagajnik. Svoj sedanji denar pa porabimo za prve stroške. Najeti si hočemo naše prostore v najbolj elegantnem delu mesta, notranjost najfineje opravimo, delnice pa damo umetniško tiskati na pergament.“

„In če pridejo naši slepariji na dan?“ vpraša Goldon.

„Potem smo newyorški prah že davno otrešli od naših čevljev, razume se seveda, ko smo si dobiček pošteno razdelili. Seveda naša „kupčija“ ne sme predolgo trpeti; v treh tednih mora biti vse končano. Ta čas nam zadostuje popolnoma, predno spoznajo našo sleparijo.“

Veselo so si podali roke, banka je bila ustanovljena, predsednik izvoljen; sedaj pa na delo...

II.

V neko v bližini luke se nahajajočo gostilno, kjer so se zbirali zločinci vseh vrst, prihajal je že nekoliko večerov star mož. Glavo mu je pokrival kalabriški klobuk, nosil je višnjevkasto raztrgano bluzo, noge so mu tičale v luknjastih umazanih čevljih. Sirok oblič na enem licu, ki se je raztega, od ušes do ust, delal ga je nekako nepriljudnega, dasi bi bil nje-